

З.Д. Калініченко,
кандидат економічних наук, доцент кафедри ЦПД
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

ПІДТРИМКА СТІЙКИХ ТЕМПІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТА ЯКІСТЬ РЕФОРМ В УКРАЇНІ

Перетворення економічної системи України та подальший розвиток у мінливому ринковому середовищі вимагає уваги до макроекономічних аспектів стабільності господарського механізму держави та проведення політико-правових і соціально-економічних реформ.

На увагу заслуговують дослідження правового поля впливу на макроекономічну стабільність у зв'язку із потребою розвитку економічної системи України. Базові позиції країни ще слабкі, потрібно впроваджувати масштабніші реформи в усіх сферах життя.

Вже в середньостроковій перспективі свої результати дадуть запроваджені реформи в освіті, системі охорони здоров'я, пенсійній системі, реформи державного управління. На часі – зміни в управлінні державним майном, в залученні інвестицій, в посиленні дерегуляції та децентралізації. Окрема увага – створенню антикорупційного суду. Цей інструмент дасть можливість поставити крапку в дискусіях щодо корупції в Україні.

Сьогодні перед Україною стоять великі загрози. Ріст економіки дуже незначний. На 2019 рік заплановано 3% економічного зростання, тоді як вже в середньостроковій перспективі необхідно мати 5 і більше відсотків зростання.

Макроекономічна стабільність – це складна комбінація внутрішньо- та зовнішньоорієнтованих заходів, які, відбиваючи діалектику частини й цілого, визначають сутнісні особливості ендогенних соціально-політичних і економічних акцій у конкретний момент розвитку економічної системи на інноваційних засадах [1, с. 27].

Термін «макроекономічна стабільність» описує національну економіку, у якій зведена до мінімуму уразливість до зовнішніх потрясінь, що, в свою чергу, збільшує можливості її сталого зростання. Макроекономічна стабільність виступає в якості буфера проти валютних і процентних коливань на світовому ринку. Це необхідна, але недостатня вимога для економічного росту. Вплив коливань валютних курсів, великий борговий тягар і некерована інфляція можуть викликати економічну кризу та обвал ВВП. І МВФ, і ЄС роблять акцент на макроекономічну стабільність. Макроекономічна стабільність означає:

по-перше, економічне зростання, яке забезпечується через підвищення ефективності виробництва із застосуванням досягнень науки і техніки;

по-друге, повну зайнятість — забезпечення робочими місцями усіх, хто бажає і здатний працювати;

по-третє, стабільний рівень цін, оскільки зростання рівня цін ускладнює господарські зв'язки економічних суб'єктів, знижує реальні доходи населення і знецінює заощадження;

по-четверте, досягнення рівноваги у зовнішньоекономічних зв'язках, що відповідно відображається у стабільному курсі національної валюти та активному сальдо платіжного балансу.

Стійкі темпи економічного зростання означають відсутність суттєвих відхилень річних змін реального ВВП від середньострокової траєкторії. Національний банк сприяє підтримці стійких темпів економічного зростання, що дає змогу уникати нагромадження макроекономічних дисбалансів, корекція яких має негативний вплив на потенціал економіки. Політика цінової стабільності найкраще кореспондує із забезпеченням стійких темпів приросту ВВП, оскільки усуває передумови для непередбачуваних та суб'єктивно вмотивованих рішень щодо змін у монетарній політиці.

З метою забезпечення стійких темпів економічного зростання України, структурної перебудови економіки, реалізації програм поліпшення доступу до кредитів, формування довгострокових інвестиційних ресурсів необхідно посилювати координацію грошово-кредитної (монетарної) та бюджетно-податкової політики.

Стабільність можна визначити як довготривалу макроекономічну збалансованість. Тобто вона досягається завдяки збалансованості економіки в часовому вимірі та виявляється за допомогою деяких загальних показників, основними серед яких визначають інфляцію і дефлятор ВВП, зміну ставки валютного курсу і рівень банківських відсотків за кредитами. Фінансово-грошова стабільність чи її протилежність виявляється синхронно через усі індикативні показники [3, с.167].

Сьогодні, за оцінками Міжнародного валютного фонду, сукупні інвестиції в українську економіку становлять 19% ВВП. Це один з найнижчих показників серед країн ЄБРР і найнижчий серед країн з порівняним рівнем доходу. Прямі іноземні інвестиції становлять лише 2% ВВП [2]. Це також один з найнижчих показників в регіоні.

Для інвестицій потрібні макроекономічна стабільність і реформи. Так, Україні вдалося укласти короткострокову угоду з МВФ, яка практично повністю покриває потреби в зовнішньому фінансуванні в 2019 році. Інфляція продовжує знижуватися, хоча і залишається високою - 9,8% за 2018 й рік [2]. Та головне – не зупиняти проведення політико-правових і соціально-економічних реформ.

Приватизаційна реформа: на початку 2018 року ухвалено Закон «Про приватизацію», що спрощує процедуру приватизації: тільки 2 групи об'єктів приватизації (мало- та великомасштабна приватизація)

замість 6-ти, тільки 2 типи аукціонів замість 5 і т.д. Таким чином, маломасштабна приватизація проводиться виключно шляхом онлайн-аукціонів, а саме через електронну платформу ProZorro, яка вже дозволяє здійснювати продаж та оренду державного майна легко, швидко та прозоро.

Завершено розподілення державних підприємств за групами для подальшої процедури приватизації. На 2019 рік запланована приватизація великих підприємств.

Реформа державного управління пов'язана з затвердженням нового стратегічного планування в рамках середньострокових пріоритетних дій Уряду до 2020. Проводиться реорганізація в міністерствах, інших урядових органах та директоратах, введено позиції близько 800 фахівців з питань реформ.

Земельна реформа: разом зі Всесвітнім Банком розроблена концепція Національного ринку землі. Затверджена Державна програма з розвитку фермерства на 2018-2020рр.

Боротьба з корупцією: Україна систематично займається питаннями дерегуляції бізнесу, знищено корупцію в адміністрації податків, змінена система державних закупівель. Всі державні реєстри стали відкритими.

За підрахунками, тільки завдяки роботі ProZorro Україна заощадила у 2018 році близько 700 млн євро.

Закупівлі медпрепаратів стали ефективнішими, і теж заощадили бюджетні кошти; водночас, ціни на деякі препарати стали нижчими.

Посилено вимоги щодо декларації майна державних чиновників.

Майже повністю сформовано державну антикорупційну вертикаль: від запобігання (НАЗК) до боротьби (НАБУ, САП). Створення спеціалізованого Вищого Антикорупційного Суду України стало реальним після ухвалення Верховною Радою України Закону України «Про Вищий антикорупційний суд».

Проведені значні зміни в податковій сфері. Покращено податкове управління, включаючи автоматичне відшкодування ПДВ.

Децентралізація є однією з найуспішніших на сьогодні реформ в Україні та такою, що наближається до успішного завершення. На сьогодні сформовано 710 об'єднаних територіальних громад, які представляють 30% території України, та 14% її населення. Місцеві бюджети продовжують зростати, і становлять вже майже 51.2% зведеного бюджету (це найвищий рівень за роки незалежності України).

Інвестиційний клімат України: Інвестиції капіталу в Україну зросли на 19.9% за перші три квартали 2018 року.

Україна залишається послідовною в своїх діях, спрямованих на утвердження демократичних інституцій та верховенства права, боротьби з корупцією, модернізації економіки та інфраструктури, підвищенні добробуту населення. Імплементация Угоди про Асоціацію

між Україною та ЄС залишається серед ключових пріоритетів. ЄС став головним економічним партнером України: його частка у зовнішньоторговельному обороті 41.3%.

Головні пріоритети на 2019 рік:

– боротьба з корупцією, включаючи запуск Вищого антикорупційного суду;

– приватизація та ефективне управління державними підприємствами;

– покращення бізнес клімату;

– модернізація інфраструктури;

– реформа енергетичного сектору;

– підготовка до земельної реформи та підтримка аграріїв;

– розвиток інновацій, подальша боротьба з корупцією, укріплення верховенства права;

– подальша реалізація вже запусканих реформ (децентралізація, охорони здоров'я, пенсійна та освітня реформи).

У рамках політики пришвидшеного економічного зростання було сформовано пакет з 35 законопроектів, які покликані вирішити 5 основних завдань – заохочення інновацій, захист бізнесу, дерегуляція, поліпшення ділового клімату, полегшення доступу до фінансування та державних ресурсів.

Слід визнати, що на шляху до успіху в євроінтеграції має бути зроблено значно більше, ніж було досягнуто, та усвідомити необхідність подальшої системної роботи. Основи макроекономічної стабільності вбачаються у застосуванні соціально-орієнтованих реформ макроекономічного впливу. В Україні ще спостерігається стан макроекономічної нестабільності, спричинений насамперед значним податковим тиском, станом платіжного балансу та зовнішньої торгівлі, наявністю несприятливого бізнес-середовища, що в свою чергу впливає на інвестиційну і євроінтеграційну привабливість країни.

Список використаних джерел

1. Ситник А. Ухвалення закону про Антикорупційний суд — важливий крок на шляху до створення в Україні незалежної судової інституції [Електрон. ресурс] <https://nabu.gov.ua/novyny/uhvalennya-zakonu-pro-antykorrupciynyy-sud>

2. Підсумки засідання Національної ради реформ України [Електрон. ресурс] [https:// fsr.org.ua/news/pidsumky-zasidannya-nacional-rady-reform-ukrayiny](https://fsr.org.ua/news/pidsumky-zasidannya-nacional-rady-reform-ukrayiny)

3. Про Концепцію судово-правової реформи в Україні ВР України Постанова ВР від 28.04.1992 № 2296 [http:// ligazakon.ua/l_doc2](http://ligazakon.ua/l_doc2)

4. Мазур Олександр Невтішні підсумки антикорупційної реформи <https://ukranews.com/publication/2584-neuteshytelnye-promezhutochnye-ytogy-antykorrupcyonnoy-reformy>